

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	23222 Білоруська мова і література, українська мова і література, англійська мова
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	035 Філологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

17.05.2024 р.

Справа № 0329(ПГ2)/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Сминтина Олена Валентинівна – головуєчий,

Філоненко Наталія Георгіївна,

Філатова Оксана Степанівна,

Федик Тамара Олександрівна,

Соколовський Олег Леонідович,

Кравченко Олександр Васильович,

Корновенко Сергій Валерійович,

Гудманян Артур Грантович,

Виткалов Сергій Володимирович,

Бутченко Тарас Іванович,

Луцак Світлана Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Гожик Андрій Петрович – представник ЗВО,

Палій Оксана Павлівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	23222
Назва ОП	Білоруська мова і література, українська мова і література, англійська мова
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.031 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - білоруська
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі ОП «Білоруська мова і література, українська мова і література, англійська мова» відповідають профілю спеціальності. Мета програми корелює зі Стратегічним планом розвитку Університету, Місією Інституту філології КНУ ім. Тараса Шевченка, сформульованою в Програмі розвитку ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі ОП та ПРН враховують досвід підготовки фахівців із білоруської мови на кафедрі слов'янської філології КНУ ім.Тараса Шевченка, практику викладання слов'янських мов у провідних вишах України, пропозиції роботодавців та стейкхолдерів. Інформація про врахування або відхилення пропозицій стейкхолдерів стосовно визначення цілей ОП та формулювання ПРН не оприлюднюється.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням Стандарту вищої освіти за спеціальністю "Філологія" першого (бакалаврського) рівня, потреб ринку праці, відгуків працедавців та випускників попередньої ОП, на основі вивчення досвіду викладання за аналогічними ОП у ЗВО України і Республіки Білорусь.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Визначені в ОП «Білоруська мова і література, українська мова і література, англійська мова» ПРН відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю. Перелік ПРН розширено результатами навчання із вибіркових блоків: «Богемістика в системі сучасної славістики», «Інноваційні стратегії викладання слов'янських мов».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

ОП «Білоруська мова і література, українська мова і література, англійська мова» та навчальний план підготовки ЗВО відповідають чинному Стандарту вищої освіти щодо навчального навантаження здобувачів вищої освіти. Обсяг ОП становить 240 кредитів: обов'язкових ОК- 180 кред., ОК вільного вибору – 60 кред. У навчальному плані наявні два Блоки ВК.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ОП структурована на обов'язкові та вибіркові ОК. Структурно-логічна схема не містить логічної послідовності опанування ОК, зв'язків між ними, взаємопов'язаності та унеможливує з'ясування передумов (дисциплін-пререквізитів). Зокрема, порушено принцип послідовності та логічності у процесі вивчення окремих частин комплексних ОК11, ОК15, ОК16. В Інтегральній компетентності не визначена спеціалізація 035.031 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – білоруська.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП загалом відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. Проте в ОП порушена вимога Стандарту, що визначає «об'єктами вивчення та професійної діяльності бакалавра філології є мова(и) (в теоретичному / практичному, синхронному / діяхронному, діалектологічному... аспектах), оскільки в ОП відсутні ОК, що передбачають вивчення мови в діалектологічному аспекті та не дозволяють у повній мірі сформувати визначені у Стандарті й зазначені в ОП ФК4, отримати ПРН9. В ОП в ОК 16 Комплексної дисципліни Українська мова відсутні підкомпоненти, що передбачають вивчення графіки, орфографії, орфоепії української мови та морфології (як науки про морфему будову слова та словотвір як розділ морфології) української мови (зазначений в ОП ОК 16.02 вказує тільки на парадигматичні і синтагматичні аспекти опису мовних одиниць, що відображено у Тематичному плані лекційних і практичних занять Структури навчальної дисципліни). Вказана невідповідність до вимог Стандарту порушує реалізацію ПРН12. В ОП порушена вимога Стандарту, що визначає «об'єктами вивчення та професійної діяльності бакалавра філології є ...література і усна народна творчість; жанрово-стильові різновиди текстів», оскільки в ОП ОК15 Комплексної дисципліни Історія української літератури відсутні підкомпоненти, що передбачають вивчення 1) давньоруської літератури; 2) літератури I пол. ХХ ст.; 3) літературних тенденцій межі ХХ – ХХІ ст., що мають суттєву специфіку порівняно з «Українською літературою II пол. ХХ ст.». Загалом, це не забезпечує формування зазначених у Стандарті системних знань про «основні періоди розвитку української... літератури від давнини до ХХІ ст., еволюцію напрямів, жанрів і стилів» (ФК5) та досягнення ЗО ПРН13, зокрема «аналізувати й інтерпретувати твори ... художньої літератури... визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі». Набуття ФК7 та отримання ПРН16 (у частині набуття навичок перекладу) здійснюється через навчальні дисципліни ВБ1 і ВБ2. За умови вибору дисциплін не «з варіативної складової навчального плану програми, на якій студент навчається» (п.2.2.2--2.2.5 Положення про порядок реалізації студентами КНУ імені Тараса Шевченка права на вільний вибір...) унеможливується досягнення мети ОП щодо застосування ЗВО «перекладацьких... умінь і навичок» та набуття Інтегральної компетентності («здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі ... перекладу»); зміщується основний фокус ОП щодо «здатності практично застосовувати... практики міжслов'янського перекладу». Кількість кредитів, визначених у Вибірковому блоці 2 у ВК2.01 на вивчення польської /чеської мов та набуття навичок перекладу не забезпечує в повній мірі формування у ЗВО ФК4, ФК5 та досягнення ПРН8 (частково), ПРН9 (частково), ПРН13, ПРН21.2. В ОП відсутні ОК, що забезпечують ФК із методики викладання української мови і літератури та відповідають зазначеній в ОП придатності до працевлаштування.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Формування індивідуальної освітньої траєкторії визначено в Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ ім.Тараса Шевченка. На ОП наявні такі можливості для формування ІОТ: вибір вибіркового блоку; вибір тем курсової та кваліфікаційної роботи і керівників; участь у наукових гуртках, у наукових заходах; академічна мобільність.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів здійснюється відповідно до нормативних документів ЗВО. На сайті ННІФ розміщено загальні відомості про практику. В ОП наявна фахово-виробнича практика з відривом від теоретичного навчання обсягом та практики у ВБ. Передбачена в 6 семестрі фахово-виробнича практика з відривом від теоретичного

навчання обсягом 4 кредити відбувається за умов, коли здобувачі вищої освіти не завершили опанування окремих складників комплексних ОК (ОК 11.07; ОК12.06-12.07; ОК14; ОК15.5-15.06).

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Більшість ОК, запропонованих в ОП, забезпечують набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. У РПНД ОК відображено традиційні та сучасні форми, методи й прийоми роботи, які сприяють набуттю ЗВО softskills.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійна кваліфікація на ОП «Білоруська мова і література, українська мова і література, англійська мова» не присвоюється.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Співвіднесення обсягу ОК ОП із фактичним навантаженням здобувачів регламентовано «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка. Загальне фактичне навантаження здобувачів вищої освіти на ОП становить 7200 год., з яких 3010 год. (42%) заплановано на навчальні заняття та консультації, 3950 год. (55%) – на самостійну роботу. Щотижневe авдиторне навантаження здобувачів не перевищує 29 год і є достатнім для формування ПРН. В ОП простежується непропорційний підхід до розподілу кредитів під час вивчення рівнозначних ОК. Зокрема, якщо на вивчення ОК11.04 (Морфологія білоруської мови) і ОК11.06 (Синтаксис білоруської мови) виділено 11 кредитів, то на вивчення ОК16.02 (Сучасна українська мова: парадигмологія, синтаксис) – 4 кредити. Диспропорція до розподілу кредитів характерна не тільки для вивчення окремих підкомпонентів ОК, а й для ОК комплексних дисциплін у цілому. Так, якщо на вивчення ОК12 Історія білоруської літератури виділено 25 кредитів, то на вивчення ОК15 Історія української літератури – 20 кредитів; для ОК11 Історія білоруської мови виділено 25 кредитів, то на вивчення ОК16 Історія української мови – 20 кредитів, з яких 3 кредити припадають на ОК16.04 Історія української та білоруської мови: порівняльний аспект, 4 кредити – на ОК 16.7 Порівняльно-історична граматики слов'янських мов, 3 кредити – на ОК16.05 Українська наукова мова.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма освіти в КНУ імені Тараса Шевченка за ОП «Білоруська мова і література, українська мова і література, англійська мова» не реалізується.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання є чіткими і зрозумілими для вступників, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості ОП.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Нормативно-правове забезпечення визнання результатів навчання в КНУ ім. Тараса Шевченка, отриманих в інших ЗВО, дозволяє задовольнити потреби ЗО. Наявні приклади академічної мобільності здобувачів вищої освіти, формування індивідуальних планів, визначення ОК, які можуть бути перезарахованими тощо.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУ ім. Тараса Шевченка визначає можливість та процедуру перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти. Прикладів перезарахування результатів, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, за час існування ОП не було.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

У ЗВО форми організації освітнього процесу та основні види навчальних занять регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Тараса Шевченка. Форми й методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. На ОП переважають традиційні методи викладання, які доповнюються ІКТ, методами проєктного моделювання, кейсметоду тощо. Основним освітнім середовищем для забезпечення дистанційної форми навчання є Google Classroom, де зберігаються навчальні матеріали та практичні завдання здобувачів.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Учасникам освітнього процесу своєчасно надається інформація щодо цілей, змісту і ПРН, форм контролю і критеріїв оцінювання. На першому занятті здобувачі вищої освіти отримують необхідну інформацію щодо цілей і змісту ОК, форм контролю і критеріїв оцінювання навчальних досягнень. Зазначена інформація відображена в РПНД. Перед проходженням практики інформацію про зміст і види робіт, оформлення звітної документації здобувачі вищої освіти отримують на настановній зустрічі. Додатковою формою комунікації є університетська система «Тритон».

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Поєднання навчання й дослідження під час реалізації ОП регулюється Положенням про науково-дослідну роботу в КНУ імені Тараса Шевченка. Теоретичні знання й навички проведення наукових досліджень здобувачі вищої освіти отримують під час опанування ОК05, ОК16.05 та закріплюють під час проходження фахово-виробничої практики з відривом від теоретичного навчання, написання курсової та кваліфікаційної роботи бакалавра.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Згідно з рішенням НМК ННІФ дія раніше затвердженої РП може бути продовжена, але не більш як 2 роки поспіль. Перегляд та оновлення робочих програм навчальних дисциплін на ОП має здійснюватися кожні два роки. Водночас РПНД, затверджені у 2020-2021 н.р., не переглядалися та не перезатверджувалися (ОК 01.01-05, 02.01, 02.02, 03, 06, 09, 11.01-04, 11.07, 12.01-03, 13 (1-2, 3-4, 5 сем.), 14 (6 семестр), 15.01-04, 15.06, 16.01-07, 18, 20 та ВБ 2). У РПНД (ОК14, 15.01, 15.03, 15.06; 16.02, 16.03, 16.04) списки рекомендованої літератури не оновлювалися; подавалися застарілі джерела; не дотримувалися норми ДСТУ 8302:2015 щодо оформлення списку літератури. У РПНД ОК 19 бібліографічний опис Вимог до підготовки та написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт містить лише назву та упорядника, без вказівки на доступ до ресурсу.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Міжнародна діяльність ЗВО фокусується на двох напрямках: 1) міжнародні зв'язки (виконання двосторонніх угод та участь у міжнародних проєктах); 2) академічна мобільність. Кафедра слов'янської філології має партнерські зв'язки з провідними ЗВО слов'янських країн.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контролю, механізм оцінювання результатів навчання та атестації ЗО в КНУ ім.Тараса Шевченка регламентуються нормативними документами. У ЗВО впроваджені діагностичний, поточний і підсумковий контроль. Здобувачі вищої освіти ознайомлені з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання. Інформування здійснюється шляхом усного повідомлення під час першого заняття, ознайомленням з РПНД, які знаходяться у вільному доступі на освітній платформі ЗВО. Графіки проведення семестрових контрольних заходів розміщено в системі «Тритон», на дошках оголошень, у месенджерах і групах соціальних мереж здобувачів.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Процедура присвоєння кваліфікації за ОП регламентується п. 2.12. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ ім. Тараса Шевченка. Відповідно до Стандарту вищої освіти атестація ЗВО здійснюється у формі атестаційного іспиту. На ОП атестація здобувачів включає комплексний підсумковий іспит з білоруської мови і літератури, української мови і літератури, підсумковий іспит з англійської мови та захист кваліфікаційної роботи з білоруської мови або літератури.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедура проведення контрольних заходів регулюється нормативно-правовими документами ЗВО. У РПНД визначено процедури проведення контрольних заходів і представлено методи контролю, форми оцінювання, шкала та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Розроблене методичне видання, де описано основні види і форми контрольних завдань, сформульовано вимоги до різних видів робіт тощо пов'язане з вивченням історико-літературних та літературознавчих дисциплін. Інформація про проведення контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень доведена до всіх учасників освітнього процесу. Процедури запобігання та врегулювання конфліктних інтересів, оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження регулюються Положенням про організацію освітнього процесу.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності регламентуються Положенням про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУ ім.Тараса Шевченка, Етичним кодексом університетської спільноти та іншими документами. ЗВО здійснює перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів за допомогою програми UniCheck. Питання академічної доброчесності розглядаються в одній із тем обов'язкової ОК05. Форми популяризації академічної доброчесності відбувається лише під час усного спілкування з викладачами. На ОП фактів порушення академічної доброчесності не зафіксовано.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Професійна та наукова кваліфікація викладачів, які забезпечують освітній процес, є достатньою для реалізації якісної підготовки здобувачів вищої освіти. НПП мають публікації у фахових виданнях України, укладають та публікують

навчальні посібники, методичні рекомендації. Водночас публікаційна активність НПП за останні 5 років у виданнях, зареєстрованих у наукометричних базах Scopus та/або Web of Science, є низькою. Тематика та проблематика наукових публікацій окремих НПП (ОК11.01, ОК11.03-11.06, ОК5, ОК20) частково/ цілком не відповідають специфіці ОК, не є дотичними до дисципліни, яка викладається.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедури конкурсного добору є чіткими та прозорими, відбуваються згідно з Порядком проведення конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ імені Тараса Шевченка та Положенням про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у КНУ імені Тараса Шевченка. Інформацію розміщено на офіційному сайті.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Заклад залучає роботодавців до перегляду та оновлення ОП. Зустрічі з роботодавцями відбуваються для усного обговорення ОП та/або зустрічей-порад зі здобувачами. Водночас роботодавці практично не залучені до реалізації освітнього процесу: проведення тренінгів, майстер класів, гостьових лекцій та безпосередньо до проведення лекційних та/або практичних занять.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЗВО іноді залучає фахівців інших ЗВО для читання лекцій та/або проведення практичних занять. Періодично представники інших ЗВО та/або роботодавці залучені як голови екзаменаційних комісій.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів. Основними видами підвищення кваліфікації є участь НПП у сертифікованих програмах, семінарах, практикумах, тренінгах, стажуваннях, а також у програмах академічної мобільності. НПП самостійно обирають конкретні форми, види, напрями та суб'єктів підвищення кваліфікації. Обсяг встановлюється у кредитах за накопичувальною системою.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Система преміювання у ЗВО спрямована на підвищення матеріальної зацікавленості НПП в якісному виконанні посадових обов'язків, зростання ефективності праці, підвищення професійних досягнень. Підставою для призначення премій є високі досягнення НПП, а також виконання особливо важливої роботи. Формами нематеріального заохочення є нагородження грамотами та винесення подяк відповідно до Колективного договору КНУ імені Тараса Шевченка.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Здобувачі вищої освіти мають якісні умови та можливості для досягнення визначених цілей та результатів навчання (аудиторії, читальну залу наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, спеціалізовані лінгвістичні лабораторії тощо). Навчально-методична підтримка реалізується за допомогою системи автоматизації освітнього процесу Triton. Дистанційний формат навчання здійснюється переважно на платформах Google, Zoom та ін. Використання єдиної платформи для онлайн-навчання у ЗВО не застосовується.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Учасники освітнього процесу мають можливість безоплатно використовувати матеріально-технічну базу та інформаційні ресурси ЗВО. Приміщення навчального корпусу ННФ, бібліотека та гуртожиток забезпечені вільним доступом до мережі Internet. Здійснюється перевірка академічних текстів на виявлення текстових запозичень за допомогою програми Unicheck. Здобувачі та НПП можуть використовувати тренажерну залу та спорткомплекс, отримувати психологічну й медичну допомогу тощо.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Приміщення навчального корпусу ННІФ відповідає правилам та нормам експлуатації, містить схеми евакуації та спеціальні позначки для орієнтування в будівлі. Для учасників освітнього процесу проводяться інструктажі із техніки безпеки та правил поведінки. Корпус ННІФ містить облаштоване укриття із можливістю здійснення навчального процесу. Студенти мають можливість проживати в гуртожитку. Для задоволення потреб здобувачів на території ЗВО функціонують бібліотека, їдальня, спортивний комплекс, медична клініка, культурно-мовні центри для вивчення іноземних мов тощо.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Організаційно-консультативну підтримку здійснюють відділ академічної мобільності, відділ зв'язків з громадськістю. Питання супроводу та підтримки освітньої діяльності здійснює гарант ОП, викладачі кафедри слов'янської філології та безпосередньо куратори академічних груп. Змістова інформаційна підтримка та висвітлення актуальних подій здійснюється за допомогою офіційного сайту ЗВО, сайту ННІФ. Соціальна підтримка у ЗВО реалізується відповідно до чинного законодавства та передбачає виплати соціальних стипендій, можливість проживання у гуртожитках, пільги та заохочення.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО учасникам освітнього процесу забезпечено безперешкодний доступ до бібліотечних ресурсів, надається фахово-консультаційна підтримка тощо. Функціонує Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Усередині працюють спеціалізовані вбиральні та інформаційні позначення із шрифтом Брайля.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО розроблено низку документів, які регулюють політику та процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією. Діє постійна комісія вченої ради з питань етики. Здійснюється політика щодо запобігання, виявлення та протидії корупції, затверджена Антикорупційна програма, працює уповноважена особа з реалізації антикорупційної програми та запобігання корупції.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулює Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка та ряд інших документів. Гарант та члени робочої групи здійснюють моніторинг ОП та її перегляд із періодичністю 2-5 рр. Результати переглядів та доцільність внесення змін розглядаються на засіданнях кафедри.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Органи студентського самоврядування беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування тощо. В ННІФ запроваджено практику проведення щосеместрового опитування щодо викладання дисциплін. Результати опитувань студентів обговорюють на кафедрі слов'янської філології та вченої раді ННІФ.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Кафедра слов'янської філології співпрацює з роботодавцями, які залучаються до обговорення ОП. Окремі представники академічної та професійної спільноти долучалися до проведення онлайн-лекцій або офлайн-бесід. Зауваження та пропозиції щодо реалізації ОП роботодавці можуть надсилати на адресу гаранта, оприлюднену на

сайті ОП. Цілісний аналіз інформації щодо внесених пропозицій до ОП та моніторингу включення/ відхилення пропозицій працедавців у процесі обговорення проєкту ОП не проводиться.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

У ЗВО функціонує відділ сприяння працевлаштуванню та роботи з випускниками. Для регулярного висвітлення вакансій відділ проводить опитування щодо впізнаваності працедавців серед здобувачів вищої освіти та щодо першого робочого місця випускника; допомагає здобувачам підвищувати професійний рівень. У ННІФ створено асоціацію випускників та друзів інституту. НПП кафедри слов'янської філології підтримують постійний зв'язок із випускниками через особисте спілкування; допомагають їм у працевлаштуванні та розв'язанні професійних питань.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Завдяки дотриманню процедур забезпечення якості освіт й активній взаємодії всіх стейкхолдерів, ОП реагує на потреби ринку праці та запити всіх зацікавлених сторін, що уможливорює вчасне усунення виявлених недоліків. До моніторингу забезпечення якості освітньої діяльності залучається окрім робочої групи, НПП, студенти та роботодавці. Розгляд ОП відбувається на робочих нарадах робочої групи, засіданнях кафедри слов'янської філології, вченої ради ННІФ.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОП «Білоруська мова і література, українська мова і література, англійська мова» проводиться вперше.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У КНУ імені Тараса Шевченка розроблено нормативні документи, що регламентують процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, а також розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО. Чітко визначено 5 рівнів системи забезпечення якості освіти, які передбачають залучення усіх стейкхолдерів. У ЗВО створено відділ забезпечення якості освіти, який координує систему забезпечення якості освіти. Інтерв'ювання фокус-груп дозволяє зробити висновки про загальну обізнаність стейкхолдерів щодо їхньої відповідальності за забезпечення якості освіти тощо.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими; розміщені у відкритому доступі для усіх зацікавлених сторін. Інформаційно-консультативна підтримка реалізується також за допомогою сайту ННІФ, різноманітних месенджерів, у групах соціальних мереж та каналу You Tube.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У ЗВО дотримуються вимог щодо вчасного оприлюднення та обговорення проєкту ОП. Інформація щодо затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднена на офіційному сайті ЗВО.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті ННІФ усі зацікавлені особи мають можливість ознайомитись із інформацією про ОП. Водночас практика інформування громадськості стосовно висвітлення результатів щорічного моніторингу щодо різних аспектів реалізації ОП потребує вдосконалення та доповнення.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендується під час оновлення ОП оприлюднювати на сайті ЗВО інформацію щодо врахування або відхилення пропозицій стейкхолдерів стосовно визначення цілей ОП та формулювання ПРН для забезпечення можливості ознайомлення з ними широкої громадськості.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендується увідповіднити опис предметної області в розділі 3 «Характеристика освітньої програми» зі Стандартом вищої освіти спеціальності 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня; в Інтегральній компетентності визначити спеціалізацію 035.031 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – білоруська; узгодити вивчення окремих частин комплексних ОК із принципами послідовності та логічності (ОК11, ОК15, ОК16); пропорційно розподіляти кредити на вивчення рівнозначних ОК; із метою дотримання вимог Стандарту вищої освіти за спец. 035 Філологія ввести додаткові складники до ОК15 (з метою сформувати ФК5, ФК7 та отримати ПРН13), ОК16 (з метою сформувати ФК4 та отримати ПРН9); забезпечити формування ФК7 та досягнення ПРН16 (у частині набуття навичок перекладу) через додаткове введення обов'язкових ОК; збільшити кількість кредитів, визначених у ВБ2 (ВК2.01) на вивчення польської /чеської мов та набуття навичок перекладу для формування ФК4, ФК5 та досягнення ПРН8, ПРН9, ПРН13, ПРН21.2; ввести до ОП ОК, що забезпечують ФК, ПРН із

методики викладання української мови і літератури в загальноосвітніх навчальних закладах та відповідають зазначеній в ОП «Придатності до працевлаштування»; перерозподілити види навчальних занять із ОК02, ОК05, ОК09, ОК07, ОК10, ОК12 (Ч.4 і 7) та вирізати лекційні/практичні/семінарські заняття; переглянути семестр проходження фахово-виробничої практики (врахувавши вивчення комплексних навчальних дисциплін-пререквізитів), збільшити її кредитний обсяг та розширити кількість баз для проходження фахово-виробничої практики з відривом від теоретичного навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендується активізувати роботу щодо інформування ЗО про наявність платформ і проєктів для здобуття інформальної та неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендується дотримуватися графіка перегляду, перезатвердження РПНД; у РПНД оновити списки рекомендованої літератури, додати до списку літератури публікації НПП, що відповідають специфіці ОК; при оформленні списку літератури дотримуватися норми ДСТУ 8302:2015; оприлюднювати результати опитування ЗО щодо якості ОП та її освітніх компонентів на сайті ННІФ.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендується залучати ЗО до участі в заходах, присвячених питанням академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендується активно залучати стейкхолдерів-роботодавців академічного та/або комерційного спрямування до проведення аудиторних занять; посилити публікаційну активність НПП у виданнях, що належать до категорії В, та у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus, Web of Science.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендується розглянути можливість упровадження спільної платформи для онлайн-навчання та самостійної роботи ЗО.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендується регулярно оприлюднювати результати опитування стейкхолдерів щодо забезпечення якості ОП «Білоруська мова і література, українська мова, англійська мова».

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендується запровадити практику оприлюднення результатів опитування всіх груп стейкхолдерів з метою інформування зацікавлених сторін; під час перегляду ОП узгодити форму проєкту з вимогами, визначеними в нормативних документах ЗВО, вказувати період розгляду проєкту.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

СМИНТИНА ОЛЕНА ВАЛЕНТИНІВНА